

dam ad contemplationē dei scalam fecit: ut dum primū in seculo bene gerunt honesta: postmodū etiam honesta seculi despiciant: ad extremū vero dei intima conspiciant. Sic autē generaliter ex voce sancte ecclesie aduentus domini in hoc opere prestolat: ut etiam specialiter vnaqueque anima ingressum dei ad cor suū tanquā ad tum sponsi in thalamū aspiciat. Itaque sancta ecclesia diu prestolans aduentū domini diu sitiens fontem vite: quomodo oportet videre presentiam sponsi sui: quomodo desideret dicat.

Explicit prologus.

Expositio beati Gregorii pape super Cantica canticorum feliciter incipit. Capitulum. I

Osculet me osculo oris sui. [Os sponsi inspiratio xpi. Osculum oris: dulcis amor inspirationis. Dicit ergo sponsa de desiderio estuans: et in amplexus sponsi sui

inardescens. Osculet me osculo oris sui. Ac si diceret: Ille quē super omnia immo solū diligo: veniat qui dulcedie sue inspirationis me tangat: quia cum eius osculum sentio: subita imitatione me derelinquo: et in eius similitudinē illico liquefacta trāsformor. Fastidit quippe sancta mens omnia que corpus sentit: et in illa spiritualia tota trāsmutari concupiscit. Et dñi ista obstrepent: in illa fugit: seque abscondere ne hec sentiat: appetit. Ideoque osculū sponsi querit: quia si illa gratissimi amoris vinculo hic non trahit. Nec vi sue molestissimi grauedinis detēta: quomodo se ad illum cōferat omnino nō inuenit. Sed praelus xps anxietatē eius sentiens: amorē diligens: votū exaudiens: osculū porrigit: et

ne desiderio lalescat: gustu sue suauitatis lenit: et dñi suam presentiam exhibet: eas ad matius dilectionis osculū accendit. Unde hec illū sentiens ad eū se cōuertit: et quem presentē habet: mox gaudens voce muta alloquitur: et dicit:

Quia meliora sunt vbera tua vino flagrantia vinguētis optimis.] Vbera christi: dilectio dei et proximi. Ex his vberibus sponfam suam lacte pietatis nutrit: et inter temptationū turbines his etiā fouet: et nutrit: et perflitat reficit. Quid autē per vinū: nisi cura temporalis exprimit: et qua mens secularis cuiuslibet inebriat: ut ad inuisibilia cognoscenda aut ex toto: aut pene insensibilis reddatur. Sed vbera sponsi vino meliora existunt: quia illud necat: hec nutrit. Illud oculos mētis turbat: hec acuit. Et illud apostorata facit etiā sapientes: hec ipsos ideoras vtiq; sapiētissimos facit. Que quot vicibus sponsa cum dilectionis vbertate fugit: tot sentētias sapientie in ventre memorie trahit. Caritas enim sancta cor pacificat: mentē in temptationibus roborat: et vt sedes sapientie sit ania iustitiae: quietē tribuit: et locū preparat. Nec vtiq; vbera vngentis optimis flagrat: quia odorē suauitatis per sapientie verba: et sanctitatis exempla secū portauit. Quicūq; enim sancta charitate per gratiā dei se reficit: is spiritualiū donoz et odorē suauitatis sentit. Quoz bonoz vbertate proximos quosq; ad interiora gustāda secū trahit: et vt in amorem diuini conualescat: istis vberibus nutrit.

Oleū effusum nomen tuū.] Nomen sponsi xpus est. Sed nomen spon si quasi oleū effundit: quia quicūq; nomine xpiano in veritate censent: charitate sancta affluūt qua molliunt: et vt flammaz ex employ emittant: eadē charitate iustis fundunt. Hac charitate in amorē ipsius xpi vehemētius accendunt: et ab ipso accipiunt: quo ei amplius inbereat quo perfundunt. Hinc est quod sequitur.

¶ Ideo adolescentule dilexe-
runt te. **¶** Quid em̄ per adolescentu-
las: nisi sancte anime designant: que ba-
ptismatis aqua per spiritū sanctum rege-
nerant: et in nouam xp̄i vitam per nouū te-
stamentū transformant: que p̄pter olei
effusionem xp̄m diligūt: quia ad gratiam
vocate in eo suauitatē vite perpetue inue-
niunt. Pro cuius suauitatis dilectione:
omnes mūdi fastus et diuitias respuunt.
Sunt em̄ nonnulli qui ita deum diligūt:
vt seip̄os contempnāt: in interiora se ra-
piunt: vt deum inueniāt. Et quia deus in
superficie non tacet: meditatiōibus labo-
rant: subtilissime cogitatiōes suas exami-
nāt: et lectionibus vacant: quō deus in-
uentā omnimodis perquirere nō cessant
si profecto odorem vngentorū sentiūt:
et olei infusione se inungūt: quia dum om-
nem putredinē viciorum abijciunt: et flo-
res sibi inueniūt: quorū compositiōe sua-
ne olentia deo faciente consciunt. Qui
eiusmodi est desiderio estuat: et quasi nis-
bil habeat semper matoza exopiat: et quia
sibi virtus non suppetit: in deum inhiās
trahi se postulat dicens:

¶ Trahe me post te: currem⁹
in odore vngentorū tuorum.]

¶ Non currit qui non trahit: quia quem
diuina gratia non adiuuāt: molestia sue
corruptiōis grauatur. Gratia quippe di-
uina nos preuenit: et internorū dulcedinē
nobis ostendens de exterioribus nos cō-
pungit: moxq; in illa transiens animus:
pre eorū dilectione temporalia vilipēdit.
Ite ergo quia trahit currit: quia vincu-
lum amoris libenter sequens: gratie ro-
boratus: amore sine grauedine obstacula
om̄ia transit. Nec mirum: cum vngento-
rum odorem sequit: et quia cum spiritua-
lium donorū suauitas sentiat: quid est in
hac temporalitate cuius desiderio anima
sancta sponsa xp̄i: ne in illa p̄peret tenea-
tur. Ibi quippe lenitate vngentorū gau-
det: et dum naribus discretiōis spirat: cha-
ritas sibi suauiter olet. Hinc est: q; a sin-

gulari numero ad plurālē transit: quia in
dilectiōe dei etiam p̄ceptū: quod de p̄-
ximi dilectiōe nos ammonet inuenit: quo
instructus eructat nobis foras: quod sus-
stauit suauiter intus dicens:

¶ Introduxit me rex in cella-
ria sua.]

¶ Quid per huius sponsi: qui rex est cella-
ria intelligimus: nisi sancte scripture ar-
chana que rimamur: nisi sancte cōtempla-
tiōis mysteria: quorū delicias si rescimur
mor cōualescimus? In illa proculdubio
quisq; introducit: oīa temporalia mor cō-
tempnit: q; eternis vitatur. Ideo sequit.

¶ Exultabimus et letabimur
in te: memores vberum tuorū
super vinum.]

¶ Sancta ania sponsa xp̄i in sponsi sui de-
licijs exultat: dū corporalia respuit: et in
spiritualibus se occultat: eundēq; sponsū
delicias suas facit: in cuius respectu mū-
dana om̄ia non curat. Sed hec in memo-
ria vberū agit: quia dū recolit quāta cha-
ritate xp̄us eam dilexerit: qui sanguie suo
eam moriēs in cruce redemit: et quotidie
eam in sinu ecclesie matris eiusdē sangui-
nis lacte nutrit: proculdubio magis ac ma-
gis in eius dilectiōe intendit. Quod lac
bene super vinū dulce esse dicit. Per san-
guinez xp̄i misericorditer educamur: qui
per legis litteram seuerē p̄ius cōstringe-
bamur: per quam dilectionē adimpletur:
quod dicit: **¶** Recti diligūt te.]

¶ Soli vtiq; recti xp̄m diligunt: quia qui
cūq; adhuc per distorta viciorū ex deside-
rio currūt: dum in rectitudinis lineā sem-
per offendunt: ip̄m iusticie auctorem xp̄m
om̄ino diligere nō possunt. Tūc vero ho-
mo vere per viā veritatis incedit: cum et
opera virtutū exequitur: et tamen peccata
semper agnoscit. Ideoq; sequit et dicit:
¶ Nigra sum sed formosa: filie
hierusalē quasi tabernacula ce-
dar: sicut pellis salomonis.]

Nigra quippe et formosam sancta anima se bene dicit: quia semper et turpitudinem peccatorum perspicit: et inde illius iusticie quam in intimis videt: in exterioribus actibus secum solenter formam gerit. Que bene sicut tabernacula cedrar nigra: et sicut pelliculis salomonis formosa dicit: quia in quantum tenebras mortalitatis portat: nigredine corruptiois sordidat. Cedar enim tenebre interpretat: salomon vero qui christum significat pacificus dicit: formosam ergo se sicut pelliculam salomonis dicit: quia dum sanctos quosque qui ad imitationem christi se mortificat imitari non negligit: eorum vitiosum pulchritudini per similitudinem se iungit. Ne vero proximi in eius nigredinem intendentes minus exempla bonorum eius ad imitationem diligant: turpitudinis causam satisfaciens ostendit: dum ab ammiratioe sua filias hierusalem repellit dicens:

Nolite me considerare quod fusca sum: quia decoloravit me sol.

Per solem christus significat. Sol ergo eam decoloravit: quia quantumlibet fulgeat anima in comparatione christi fulgorem amittit. Sunt quippe nonnulli: qui in hac nocte mundi velut stelle hominibus fulgent luminaria proximis appareant: sed mox ut iusticie christi se comparant: quasi sine luce sunt: qui bene incomparabiliter prius hominibus lucebant. Qualiter vero ad hoc pervenerit: ut aliquantulum luceret: ostendit cum subiungit.

Filij matris mee pugnaverunt contra me: posuerunt mercedem in vineis.

Mater sponse sancta ecclesia: filij matris sancti apostoli extiterunt. Ante apostolorum quippe predicationem pene totus mundus rebellis extitit: omnes pene aia idolorum se cultibus sordidavit: et cupiditates sceleratas accumulavit. Apostolorum vero predicatione supervenientis: mira omnes verbo pugnavit: in multis regnum demonum expugnavit et regnum christi: id est sanctam ecclesiam amplavit. Junctam ergo christo et sanctificatam congre-

gationem apostoli custodem in vineis posuerunt: quia primos credentes in ecclesias per mundum ut eas et congregarent et custodiret: disperserunt. Cuius dispersionis causa ostendit dicens:

Vineam meam non custodivi.

Quid per vineam singulariter: nisi iudea designat: que a se fidelis expulit: quod custodi aspernabatur. Predicatione quippe expugnata: et sponsa christi facta: anima dilectione ardet: et inquirendo eum quem diligit in intimis se exercet dicens:

Redica mihi quem diligit anima mea: ubi pascas: ubi cubes in meridie: ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum.

In meridie christus sub umbra pascit et cubat: quia in refrigeratione spiritus sancti se ubi quasi requiem et pastum parat. Per meridiem quippe ardor vitiorum exprimitur. Per umbram vero spiritualis gratie status designatur. Meridie ergo servate in umbra christi requiescit: quod dum in reprobis estis vicio rum flagrat: ipse sponse sue spiritu refrigerij tribuit: et in ea sibi delectabile locum quietis efficit. Sed hec sibi sponsa indicari deprecatur: quod nulli unquam declarat: nisi ei qui eiusdem sanctificatricis gratie munus percipit. Quare vero ad hec precipienda estuere manifestat cum subdit:

Ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum.

Cere in quo christus non cubat vagatur: quia mens: quam ille suavis et ponderosus christi spiritus non implet: multis cogitationibus dissoluta circumferret. Sed qui sunt sodales christi: per quorum greges sponsa vagari pertimescit: nisi falsi christiani: qui aut obominis solius: aut etiam sacramentorum communionem fratres christi vocant: quod electis quos ipse fratres vocavit: in ecclesia cohabitando sociant. Quorum multitudines bene per probationem greges appellant: quod dum quasi irratiabilis animalia sine ordine vivunt: seductoibus spiritibus ad devotum

dom tradunt. Per hñdi greges vagat: quilibet ab intimo desiderio expulsus reprobos stulticia per similes cupiditates imitat. Hos quippe electi cū moleste patiant: per eoz persequentiē pbat: mūdlo res ad eterna bona perducunt. Unde amonet spōsa cū sibi per increpationē dī:

¶ Si ignoras teo pulchra inter mlieres: egredere et abi post vestigia gregum.]

¶ Si ignorat se sponsa egrediat et abeat: qz quisqz nesciat se in hoc positū: vt tēptationes per sufferentiā vincat: a familiaritate xpī recedit: qz in bello positus: cū dño pugnare recusat. Sciendū est enīz oibus qz in temptatiōibus sumus cōtra aereas potestates pugnare p̄cipimur: qz sine victoria coronari nō possumus. Et si aduersarius deest: nec est quē vincamus: Ideo corona dēerit: quā nō nisi vincētes capiemus. Hoc qui ignorat in bello est: et quā si in pace exultat: et eo frequētius vulnerat quo securior est: quē nescit videre quez caueat. Digne enī a pugnatoribus seceruit: vt vestigia gregū sequat: qz dum prudentes quosqz imitari negligit: necessariōs reprobos sequit: quos stulticia brutis animalibus fecit similes.

¶ Et pasce hedos: tuos iuxta tabernacula pastorum.]

¶ Per hedos: immūde cogitatiōes designant: per tabernacula pastoz cōuenticula hereticoz exprimunt. Quia ergo pugnare nescit: iuxta tabernacula pastoz hedos pascat: qz quisquis obfistibus temptationū gladijs viriliter non resistit: immūdas cogitatiōes quasi hedos lasciuos in corde nutrit: et effici ei etiā similis qui a fide recedit. Anima vero que spōsa xpī effici cōcupiscit: qualiter se habeat xpī seā docet: cū ei per cōparationē prin^o dicit:

¶ Equitatu meo in curribus pharaonis: assimulaui te amica mea. ¶ Scimus: qz equitatus israheliticus pharaonis fugies in mari dimer:

sus dereliquit: nec tñ statā terrā repromissionis intravit: sed prius multas tēptationes in beremo. xl annos sustinuit: mltos reges multis laborib⁹ expugnauit. Et sic tandē qd̄ pmissus sibi fuerat: laboriose ac quisitū suscepit. Hic sancta aīa sponsi amica filis efficiē: que prius in baptismo oīa peccā sua extincta: quasi pharaōis exercitū reliquit. Et post dū inter hui⁹ mūdi bitatores malignos v3 spūs viuit: iminentia vicia quasi greges alienos p̄ferit: sic tā dē ad beatā terrā in qua cū spōso delectet peruenit. Cui bene dicit quod subdit.

¶ Pulchre sunt gene tue sicut turturis.] Turtur postq̄ parē suū perdidit semel: nūq̄ alteri se iūgit: sed semp solitarie habitāt in gemitu perseuerat: qz quē diligebat nō inueniēs querit. Sic sācta aīa queqz dū a spōso suo absens est: ab eius amore nō recedit: in ei⁹ desideriu sp̄ anhelat et gemit: et dū illuz que valde diligit nō inuenit: quia ab omni alieno amore se retrahit: quasi in genaz verecūdia castitatē cordis ipso habitu et actu exteriori ostendit. Sequit.

¶ Collum tuū sicut monilia.]

¶ Per collū sponse p̄dicatores sancte ecclesie designant. In monilib⁹ gēme in auro ponunt: per aurū quippe sapiā: per lapides opa exprimunt. Collū ergo sponse sicut monilia existit: qz quilibet rect⁹ ecclesie predicator et sapiētia interior se induit et opera exterior exercet: que in sapientia videt. Cui et adhuc subdit.

¶ Murenulas aureas faciem⁹ tibi vermiculatas argento.]

¶ Murenulis monilia collo ligant: qz et sapiētia et religio a scripturis sanctis predicatoribus adiungit. Per murenulas enī sancta scriptura intelligit: que bene auro et argēto vermiculate dicit: qz et sapiētia predicatorū per mundū audit. Sicut enī per aurū sapiā: sic per argētū scā p̄dicatio demonstrat. His verbis sponsi spōsa respondet: et per corpeas verū spēs amorē intimat: quo spūaliter intus ardet dices:

¶ Cū esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorē suū.]

¶ Accubitu suuz rex tunc intrauit: quādo dñs noster iesus xp̄us corporaliter celli interiora penetrauit. Quo ibi requiescente nardus sponse odorē suū dedit: quia virtus sancte ecclesie suauē famam bonitatis longe lateq; sparsit. Ad celos enī dominus ascendit: et spiritū sanctū suū super discipulos misit. Quo impleti verba salutis mūdo predicarent: et per sancta opera boni odoris famā circūquaq; diffunderēt. Hūc quippe spiritū in baptismo vnaque q; fidelis anima recipit: vt per eū sibi virtutū confectione vngenta cōponat: et proximis exempli exhibitōe quasi vngenti odorē reficiat. Sequitur.

¶ Fasciculus mirrhe dilectus meus mihi: inter vbera mea cōmorabitur.]

¶ Mortuoz corpora mirrha cōdiri solent ne putrescāt adhibemus: dum mēbra nostra in xp̄i exem̄ lū: per eorundem mortificationē a putredine luxurie restringim⁹: ne dum ea sine cōdimento dimiserimus: dissoluta putredine escam vermibus eternis faciamus. Sed quid est q; dilectū suū sponsa: non mirrhā: sed fasciculū mirrhe nominat: nisi dū sancta mens xp̄i vitā ex omni parte cōsiderat: contra omnia vicia ex eius imitatioe repugnātes virtutes cōgregat. Ex quibus sibi fasciculū mirrhe aptat: quo carnis sue putredinē sempiternā abstergat. Qui inter vbera cōmorari dicit: quia in dilectioe dei et proximi habitatio xp̄i edificatur. Sancta quippe anima dum deum sic diligit: vt proximū non cōtempnat: et proximi amorē sic exequit: vt diuinū non minuat: proculdubio vbera in pectore sibi locat: quibus xp̄m amplectens ip̄m nutriat. Quasi enī vberib⁹ xp̄us nutritus roborat: dum hac gemina dilectioe vt fortius inbereat: delectatur. De quo et adhuc dicitur.

¶ Botrus apri dilectus meus

mibi: in vineis engadi.]

¶ Cyprus insula est: in qua vberiores vinee q; alibi nascūt. Per cyprū ergo ecclesia vniuersalis designat: que multas vineas nutrit: dū in multas ecclesias diuisa vinū quod letificat cor hominis: gignit. Engadi interpretat fons hedī. Hedus autē antiq̄tus p peccatis imolabat. Quid ergo per fontē hedī: nisi baptismus xp̄i figurat? In quo dum corpus mergit: anima abluīt: et per illius fidem qui p peccatoribus morē pertulit: anima humana a peccatis om̄ibus mūdari se credit. Cui mox dilectus respondet:

¶ Ecce tu pulchra es amica mea ecce tu pulchra oculi tui colūbar.

¶ Bis pulchrā sponfam suā vocat: quia cui dilectionē dei et proximi donat: gemina pulchritudinē ei inserit: quā dilectatur: et quā laudat. Oculi bene colūbarū esse perhibent: quia dum in temporalibus genuit: et ad eterna desideria rapitur: in simplicitate sensus suos custodit: et carnales cōcupiscentias detestat. Colūba quippe in amore p cantu genuit. Et bene sancta anima columbe comparat: quod dum reprobi quq; in amore mūdi garrunt et letant: inens electa in celesti desiderio atterit: quia timet ne amittat quodq; diligit: differat. Possunt etiā per oculos colūbarū: ecclesiarū predicatores intelligi: qui simplicitatē quam predicat: seruunt: et visibilia cōtempnent: ad eternā cū magnis gemitibus anhelant. Sequitur vox sponse dicentis:

¶ Ecce tu pulcher es dilecti mi et decorus.]

¶ Pulcher et decorus dilect⁹ dicit: q; et in diuinitate et in hūanitate om̄i amanti se mēti sine macula reprehēnsiois aspiciet. Quē dum sponsa pleno desiderio sequit: omnū mūdi perturbationū obliuiscit: et dum in eius pace quiescit: magis ac magis decoratur. Inde sequitur:

¶ Lectulus noster floridus.]

Quid per lectulū sponse: nisi oīj quietē intelligimus? Mens em̄ que sponsum suū singulariter amat xp̄m: inquantū potest ab offitibus sollicitudinibus mūdi vacat: virtutes quibus sponso suo plaseat: intus accumulāt. Que dum om̄ia que tē poralia sunt cōtempnit. Lectū sibi cū spōso in pace victorie facit: vbi quo quietius pauſat: eo amplius flores inuenit: quib⁹ se decora sponso ostendat. Sequit̄:

Ligna domoꝝ noſtrarū cedrina: laquearia cypressina.]

Per domos plures ecclesias intelligimus: per tigna cedrina predicatorēs designam⁹: per laquearia cypressina sp̄os populos figuramus. Tigna em̄ tectū sustentant: laquearia vero domū implent ⁊ ornant. Sic in sancta ecclesia predicatorēs boni scripturā diuinā in corde ⁊ ore portant: quā fidelibus expandentes predicant: vt dum ecclesia predicatione celestī instruit munimen accipiat: quo ab ymbribus temptationū protegat̄. Cedrus autē ⁊ cypressus imputribilia ligna esse perhibent. Quibus bene om̄es electi figurantur: quia dū temporalia nullo desiderio se curant: eterni fiunt eo q̄ mente in eterna fiunt. Respondet sponſus ⁊ dicit:

Capitulū II B

Eo flos campi: ⁊ lilium conuallium.]

Bene flore xp̄us se nominat: qui dum spinas peccatoꝝ exterminat: in se sponſi ⁊ pulchritudine sue iusticie exponat: ⁊ naribus cordis dū celeste desiderii applicat: interiora anie quasi odore refocillat. Quia sequit̄ adhuc ⁊ dicit:

Sicut lilium inter spinas: sic amica mea inter filias.]

Bene sicut lilium inter spinas: sponsa inter filias esse perhibet: quia cū multi sint in ecclesia: qui solis verbis xp̄m cōsentent: operibus vero nihil: nisi humanas sollicitudines sectant: sola illa anima in liliū dignitatē computat: que dū a mortalitatis

radice ad celestē pulchritudinē assurgit: ⁊ mūdicie candore corde ⁊ corpore sibijp̄i custodit: ⁊ proximos quosq; bone opinionis odore reficit. Sed quia sponſus sponſam suā laude dignā habuit: ip̄a laze de bito laudat a q̄ se laudari perspicit ⁊ dicit

Sicut malū inter ligna siluarū: ⁊ dilectus meus inter filios.]

Ligna siluestria esui hominū abiles fructus non gignūt. Malus vero quod gignit cōgrue et salubriter homines edūt. Merito ergo per malū xp̄s: per siluestria vero ligna ceteri homines figurant: quia in solo xp̄o cibum salutis quorietes querimus inuenimus: ⁊ in eius verbis ⁊ exemplis anias nostras fructu suauit et salubritate reficimus. Ip̄se est quippe lignū vite quā nobis tribuit: ip̄e est qui dū nobis semet ip̄m inspirat: animā pascat. In ceteris vero si quid refocillationis inueniamus: non quōd illoꝝ: sed quod xp̄i est ab illis sumim⁹ quia quequid in eis preter deū est mortis ferū nobis proculdubio inuenimus.

Sub ymbra illius quem desiderabam sedi.]

Umbra christi protectio spiritus sancti. Spiritus quippe sanctus mentem quaz replet obumbrat ⁊ quia omnem temptationū feruore temperat: ⁊ dum aura sue inspirationis suauiter mentē tangit: quicquid horij coloris feruebat expellit: ⁊ quā iam forsitan nimis vicioꝝ estus marcidam fecerat: umbra sancti spiritus protegens recreat: vt dum in eius inspiratione sedens pauſat: vires colligat: quibus ad eternā vitam robustius currat. Sequit̄:

Et fructus eius dulcis gutturi meo.]

Arbor quippe fructifera ip̄e xp̄us in corde nostro plantatus per fidē existit. Quā si mens digne ⁊ instanter excolit: fructus nimirū interius pulchros ⁊ vtilēs gignit. Quos dum mens capiens: aude comedit: omnes mūdi voluptates pre eius dulcedine postponit. Dulce enim est valde